

**A Kúria
Jogegységi Panasz Tanácsának
határozata**

Az ügy száma: Jpe.I.60.025/2022/13.

A felperesek: az I. rendű felperes neve
a II. rendű felperes neve
(a felperesek címe.)

A felperesek képviselője: Dr. Ravasz László ügyvéd
(a felperesek jogi képviselőjének címe.)

Az alperes: az alperes neve
(az alperes címe.)

Az alperes képviselője: Fórizs Ügyvédi Iroda
(az alperes képviselőjének címe; ügyintéző: dr. Fórizs Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A jogegységi panaszt benyújtó felek: a felperesek

A jogegységi panasszal támadott határozat száma: Pfv.I.21.520/2021/6. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felperesek jogegységi panaszát elutasítja.

A le nem rótt 705.200 (hétszázötezer-kétszáz) forint jogegységi panasz eljárási illeték az állam terhén marad.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogegységi panasz tekintetében irányadó tényállás

[1] A felek között 2008. január 14-én – közjegyzői okiratba foglalt – deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek alapján az alperes 31.217 svájci frank kölcsönt nyújtott a felperesek részére. A svájci frankban nyilvántartott kölcsön magyar pénznemben folyósított összege 4.350.000 forint, az ügyleti kamat induló mértéke évi 6,2%, a futamidő 240 hónap, a havi törlesztőrészletek összege a nyilvántartás szerinti pénznemben 234 svájci frank volt. A kölcsönszerződés biztosítására a felek ingatlant terhelő zálogszerződést és a zálogfedezetül szolgáló ingatlanra vételi jogot alapító szerződést is kötöttek.

[2] A kölcsönszerződés 4. pontja az árfolyamkockázattal kapcsolatban rögzítette, a felpereseknek tudomásuk van arról, hogy a deviza alapú konstrukció során felmerül a forint/svájci frank árfolyamának mozgásából adódóan a veszteség kockázata, ennek megfelelően az alperes a lehetséges kockázatokról tájékoztatta a felpereseket, mely tájékoztatást figyelembe vették a szerződés megkötésekor, tisztában vannak azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának. Tudomásuk van arról, hogy a szerződés futamideje alatt a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása (amikor a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) esetén a svájci frankban megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, és ezzel az árfolyamváltozásnak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. Ismert előttük az is, hogy a svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értékének aránya a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása esetén az alperes által előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja. Ebben az esetben az alperes további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt forint alapú kölcsönné konvertálhatja a hitel/fedezeti arány további romlásának elkerülése érdekében. A felperesek kijelentették, megértették azt a felvilágosítást, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás. Ezen információ ismeretében is igénybe kívánták venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget és igényelték a devizában történő nyilvántartást. A peres felek megállapodása szerint az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes mindenkori üzletszabályzatának, lakossági hitelekre

vonatkozó általános szerződési feltételeinek, továbbá hirdetményének rendelkezései az irányadók. A szerződés aláírásával igazolták a felperesek, hogy átvették, elolvasták, megértették és elfogadták az általános szerződési feltételek valamennyi rendelkezését, ami igazolja azt is, hogy az alperes megvitatta velük a szokásos piaci gyakorlattól eltérő, újszerű rendelkezéseket, ezeket is tudomásul vették, elfogadták.

[3] A felperesek a törlesztőrészlet-fizetési kötelezettségüknek maradéktalanul nem tettek eleget. Az alperes ezért 2016. szeptember 14-én azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést, 2017. január 31-én pedig közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

[4] A felperesek a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 369. § a) pontjára alapított keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték. Egyebek mellett arra hivatkoztak, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések tisztességtelensége folytán a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelen.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy megfelelő tájékoztatást adott a felperesek részére az árfolyamkockázatról, a kölcsönszerződés érvényes.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, a másodfokú bíróság pedig helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperesek a kölcsönszerződés megkötését megelőzően szóbeli tájékoztatást, értelmezést és magyarázatot kaptak a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázatról, a szóbeli tájékoztatással megegyező tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot pedig az írásba foglalt kölcsönszerződésben rögzítették. Mindezek alapján a felperesek felismerhették, hogy az árfolyamváltozás olyan mértékű is lehet, melynek következtében a kölcsön meghaladhatja a biztosítékkal szolgáló ingatlan értékét. Az alperes a kockázatfeltáró nyilatkozatban ismertette az árfolyamkockázat törlesztőrészletekre gyakorolt hatását is, az árfolyamkockázatot a felperesekre telepítő szerződéses kikötés tehát nem tisztességtelen.

[7] A jogerős ítélet ellen – annak hatályon kívül helyezése és tartalmilag az elsőfokú ítélet megváltoztatása és a keresetüknek helyt adó döntés meghozatala iránt – a felperesek felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő. Többek között arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok – az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-609/19. és C-776/19. (helyesen: C-776/19–C-782/19.) számú egyesített ügyekben hozott döntéseiben foglaltakat figyelmen kívül hagyva – nem vizsgálták azt, hogy az alperes megfelelően tájékoztatta-e őket az árfolyamkockázat vállalásának gazdasági következményeiről. Hangsúlyozták, hogy a fogyasztó számára fel kell tárnai a szerződéses szolgáltatáshoz kapcsolódó tényleges kockázatokat, olyan módon, hogy ennek alapján fel tudja mérni a deviza alapú szolgáltatás igénybevételének a gazdasági helyzetére gyakorolt jelentős hatását. Az alperestől kapott

tájékoztatás alapján azonban nem ismerhették fel, hogy hátralékos tőketartozásuk az eredeti kölcsönösszeg többszörösére is emelkedhet.

[8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megtérítésére irányult.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

[9] A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

[10] A határozat indokolása szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. § (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. (régi Hpt.) 203. §-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja. A peres felek kölcsönszerződése a 4. pontban az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseket, kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmaz. Ebből megállapíthatóan az alperes tájékoztatta a felpereseket a lehetséges kockázatokról, a felperesek a tájékoztatást figyelembe vették a szerződés megkötésekor, tisztában voltak azzal a ténnyel, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, az árfolyamváltozás kockázatának. A felperesek a szerződési akaratuknak megfelelő szerződés aláírásával kötelezőnek fogadták el magukra nézve a szerződési rendelkezéseket.

[11] A Kúria rámutatott, az EUB árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[12] Az alperes árfolyamkockázati tájékoztatójában szerepel, hogy az idegen deviza átváltási aránya ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, az esetlegesen kedvezőtlen

árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, ezzel pedig a felperesek az árfolyamváltozásnak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. A felperesek kifejezetten úgy nyilatkoztak: megértették azt, hogy jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem devizaforrás. Eszerint a felperesek tisztában voltak a devizában nyilvántartott kölcsön felvételének esetlegesen súlyos gazdasági következményeivel is, hiszen tudták azt, hogy a jövedelmük forintban keletkezik, amelyből svájci frank alapú kölcsönt kell törleszteniük, illetve hogy a svájci frankban fennálló kölcsöntartozásuk forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értékének aránya a kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében meghaladhatja az alperes által előírt hitel/fedezet arányt.

[13] A Kúria hangsúlyozta azt is, hogy a C-609/19. és a C-776/19. (helyesen: C-776/19–C-782/19.) számú előzetes döntéshozatali eljárásokkal érintett perek kiindulópontja eltért a jelen ügyétől, mivel azokban az ügyekben a kölcsönfelvevők részére a kölcsön felvétele előtt nyújtott tájékoztatás azon a feltételezésen alapult, hogy az euró/svájci frank paritás stabil marad, emiatt a kölcsönszerződések egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot. Hasonló volt a tényállás a C-670/20. számú ügy alapjául szolgáló perben is, ezért adta azt az iránymutatást határozatában az EUB, hogy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés esetében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének, ha az e fogyasztóval közölt információk – még ha jelentős mennyiségűek is – azon a feltételezésen alapulnak, hogy a kölcsön pénzneme és a fizetés pénzneme közötti átváltási arány a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha az eladó vagy szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, emiatt a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére. Ha a szerződéses dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató szöveg vagy magyarázat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződések különös kockázatokkal járnak, azt erősítheti meg, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül.

[14] A jelen esetben viszont az alperes tájékoztatta a felpereseket a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázatról. A szerződés szövegébe foglalt árfolyamkockázati tájékoztatás a Kúria megítélése szerint kellő mélységű, világos és érthető volt.

A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata

[15] A Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete ellen – annak hatályon kívül helyezése és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt – a felperesek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdése alapján jogegységi panaszt terjesztettek elő.

[16] Arra hivatkoztak, hogy a támadott ítélet jogkérdésben indokolatlanul eltér a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatától. A jogegységi hatályú határozat indokolásának [16] pontja szerint ugyanis a deviza alapú kölcsönszerződéshez kapcsolódóan adott árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének megítélése során figyelembe kell venni az EUB C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete rendelkező részének 3. pontjában írtakat. A támadott határozatban viszont a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéseinek vizsgálata során az EUB C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete rendelkező részének 3. pontjához tartozó indokolás 74. pontjában foglaltak nem irányadók.

[17] A C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélet indokolásának 74. pontjában az EUB arra mutatott rá, hogy deviza alapú kölcsönszerződés esetében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének, ha a fogyasztóval közölt információk – még ha jelentős mennyiségűek is – azon a feltételezésen alapulnak, hogy a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére.

[18] A felperesek értelmezése szerint az EUB ítéletében e megállapításával megdönthetetlen vélelmet állított fel arra az esetre, ha a bank nem bizonyítja, hogy a kölcsönszerződés megkötése előtt tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozást befolyásoló gazdasági háttérrel. Ebben az esetben ugyanis úgy kell tekinteni, hogy a bank a futamidő végéig stabil árfolyammal számolt, a fogyasztó pedig emiatt nem tudta átlátni az árfolyamkockázatnak a gazdasági helyzetére gyakorolt negatív hatását. A Kúria azonban a jogegységi panasszal támadott ítéletében nem vizsgálta azt a kérdést, hogy az alperes tájékoztatása kiterjedt-e az árfolyamváltozást befolyásoló gazdasági háttérre, ezzel pedig eltért az EUB C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletét figyelembe venni rendelő Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozattól.

[19] A jogegységi panasz eljárás során a felperesek további beadványokat is előterjesztettek, amelyekben kifejtették jogi álláspontjukat a deviza alapú kölcsönszerződésekhez kapcsolódó kockázatfelmérésről és kockázatértékelésről, az árfolyamkockázati tájékoztatással szembeni tartalmi elvárásokról és a forintkonverzió kérdéséről.

[20] Az ellenérdekű fél nyilatkozatában a jogegységi panasz elutasítását kérte. Álláspontja szerint a Kúria a jogegységi panasszal támadott Pfv.I.21.520/2021/6. számú ítéletében nem tért el a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozattól.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntése és annak jogi indokai

[21] A jogegységi panasz nem alapos.

[22] A Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján jogegységi panasznak van helye, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor.

[23] A jogegységi panasz eljárás a Bszi. szabályozása értelmében rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó sui generis eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja, jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása (Jpe.I.60.005/2021/5.). A jogegységi panasz eljárásban tehát nem a kereset, az ellenkérelem vagy az eljárás korábbi szakaszaiban előterjesztett perorvoslati kérelmek (fellebbezés, felülvizsgálati kérelem) ismételt elbírálására, a jogerős ítéletben megállapított tényállás felülbírlatára, a bizonyítékok újbóli értékelésére vagy a jogegységi panasszal támadott kúriai határozat jogszerűségének átfogó, általános érvényű vizsgálatára kerül sor, mint ahogy a jogerős másodfokú határozattal szemben ismételten, illetve újként megfogalmazott jogi érvek érdemi értékelésére vagy annak vizsgálatára sem, hogy valamely jogi érvet a felülvizsgálati eljárásban a döntése meghozatalánál a Kúria mennyiben vett figyelembe. A jogegységi panasz alapján a Kúria azt vizsgálja, hogy a panasz előterjesztője által megjelölt közzétett kúriai határozatoktól való, a jogegységi panaszban állított eltérés bekövetkezett-e, ha pedig bekövetkezett, ez az eltérés indokolt volt-e.

[24] A jogegységi panasz a Bszi. 41/C. § (1) bekezdése szerint a támadott határozat közlésétől számított 30 napon belül terjeszthető elő. A panaszosnak a Bszi. 41/C. § (3) bekezdése és (6) bekezdés *h)* pontja értelmében e 30 napos határidőben kell előadnia és bemutatnia, hogy a támadott határozat mely közzétett kúriai határozattól tér el jogkérdésben, melyik az a jogkérdés, amelyet illetően az eltérés bekövetkezett és az eltérés miben jelentkezik. A határidő elteltét követően előadottak nem vehetők figyelembe.

[25] Mindezekre tekintettel a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a felperesek által a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésében meghatározott körön kívül eső jogkérdésekkel kapcsolatban előadottakat, illetőleg a 30 napos határidő eltelte után benyújtott beadványokban foglaltakat a jogegységi panasz elbírálása során érdemben nem vizsgálhatta.

[26] A jogegységi panaszban referenciahatározatként megjelölt Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában a Kúria a régi Ptk.-nak a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételek tisztességtelenségének megítélésére vonatkozó rendelkezéseit értelmezve abban a jogkérdésben adott – a Bszi. 41/D. § (1) bekezdése értelmében kötelező erejű – iránymutatást, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésben az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések világos és érthető voltának megítélése során milyen szempontokat kell figyelembe

venni, a fogyasztó részére adott árfolyamkockázati tájékoztatás mikor tekinthető megfelelőnek.

[27] Deviza alapú kölcsönök nyújtására fogyasztók részére Magyarországon jellemzően a 2002-2009. közötti időszakban került sor.

[28] A régi Ptk. 1998. március 1. és 2003. június 30. között hatályban volt – a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv) szabályozásának figyelembevételével megállapított – 209/B. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a gazdálkodó szervezet és a fogyasztó közötti szerződés kikötése, ha a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul az egyik fél hátrányára állapítja meg. A jogszabályi rendelkezést a fogyasztói szerződés fogalmának a régi Ptk.-ba történt bevezetésére figyelemmel 2003. július 1-jei hatállyal módosították, 2006. február 28-ig hatályos szövege azt tartalmazta, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés kikötése, ha a jóhiszeműség követelményének megsértésével a feleknek a szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan és indokolatlanul az egyik fél hátrányára állapítja meg. A régi Ptk. 1998. március 1. és 2006. február 28. között hatályban volt 209/B. § (5) bekezdése ugyanakkor kivételt fogalmazott meg az (1) bekezdésben foglalt főszabály alól, e kivételszabály szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a szolgáltatást és ellenszolgáltatást meghatározó szerződési kikötésre, ha annak szövegezése egyértelmű és mindkét fél számára érthető.

[29] A szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó általános szabályokat 2006. március 1-jei hatállyal a régi Ptk. 209. §-ába helyezték át, és az irányelvnek való megfelelés érdekében újraszövegezésükre is sor került. A régi Ptk. 2006. március 1-jétől hatályos 209. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A régi Ptk. 209. § (4) bekezdésének 2006. március 1. és 2009. május 21. között hatályban volt kivételszabálya szerint viszont a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[30] A kivételszabályt 2009. május 22-ei hatállyal áthelyezték a régi Ptk. 209. § (5) bekezdésébe és szövegezésében is módosították, megelőző szövegállapota ugyanis nem állt megfelelően összhangban az irányelv szabályozásával. A régi Ptk. így módosított, 2009. május 22-től hatályos 209. § (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok

egyébként világosak és érthetőek. A módosítással egyidejűleg, ugyancsak 2009. május 22-ei hatállyal a régi Ptk. 209. § (4) bekezdésébe új rendelkezést iktattak be, amely szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

[31] A Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában úgy foglalt állást, hogy a főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötések tisztességtelenségének vizsgálatára vonatkozó, az előzőekben ismertetett időszakokban és megszövegezéssel hatályban volt jogszabályi rendelkezéseket – eltérő megfogalmazásuk ellenére – egységesen, azonos tartalommal, az irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell értelmezni (PJE indokolás III. 1.). Az irányelvkonform értelmezés szerint a főszolgáltatásra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége nem vizsgálható, ha ezek a feltételek világosak és érthetőek. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a jogegységi határozat 1. pontja értelmében a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés. E rendelkezés tisztességtelensége ezért csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses feltétel a jogegységi határozat 1. pontja szerint akkor nem világos és érthető, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Ebben az esetben a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, tehát az átláthatóság hiánya a jogegységi határozat 1. pontjában megfogalmazott jogértelmezésből kitűnően nem csupán megnyitja a főszolgáltatásra vonatkozó szerződéses kikötés tisztességtelensége vizsgálatának lehetőségét, hanem önmagában, minden további feltétel nélkül a tisztességtelenségét eredményezi.

[32] A Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában a Kúria – az EUB-nak az irányelv 4. cikk (2) bekezdését érintő időközbeni gyakorlatára is figyelemmel – kiegészítette a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjának az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételek világos és érthető volta megítélésének szempontjaira vonatkozó jogértelmezését. Rámutatott, a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékeln tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[33] A jogegységi panasszal támadott ítéletében a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban meghatározott szempontrendszer maradéktalan figyelembevételével vizsgálta

meg és értékelte a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéseinek átláthatóságát, a felperesek részére adott árfolyamkockázati tájékoztató megfelelőségét. Ezt tükrözi a jogegységi panasszal támadott ítélet indokolásának [25] pontja, amelyben a Kúria – a referenciahatározatként megjelölt jogegységi hatályú határozattal összhangban – kiemelte, hogy „a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.” A támadott ítélet indokolásának további részében, a [26]-[30] pontokban pedig a Kúria részletesen elemezte, hogy ezek a szempontok hogyan jelennek meg a felperesek részére nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatásban.

[34] A jogegységi panaszban előadottakkal ellentétben a Kúria a támadott döntése meghozatala során nem hagyta figyelmen kívül a referenciahatározatban – egyéb határozatok mellett – hivatkozott C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletben az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban az EUB által megfogalmazott jogértelmezést sem.

[35] A EUB ítéletének alapjául szolgáló tényállás szerint egy franciaországi pénzügyi intézmény svájci frankban nyilvántartott kölcsönöket folyósított euróban fogyasztók részére, a megfizetendő törlesztőrészletek pénzneme is euró volt. A kölcsönszerződések egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot, egyes fogyasztók, de nem is mindegyikük, a szerződéskötést megelőzően tájékoztatásként olyan törlesztési szimulációkat kaptak kézhez, amelyek azon a feltételezésen alapultak, hogy az euró/svájci frank paritás a teljes futamidő alatt stabil marad.

[36] Az ítélet indokolásának 61-72. pontjaiban az EUB összefoglalta a deviza alapú kölcsönszerződések árfolyamkockázatra vonatkozó kikötései átláthatóságának megítélésével kapcsolatban az ítélkezési gyakorlatában megfogalmazott szempontokat. Ezt követően rámutatott, hogy „az alapügyekben szóban forgó kölcsönajánlatok némelyikében szereplőkhöz hasonló számszerűsített szimulációk hasznos információnak minősülhetnek, ha kellő mennyiségű és pontos adatokon alapulnak, továbbá objektív értékeléseket tartalmaznak, amelyeket világosan és érthetően közöltek a fogyasztóval. Az ilyen szimulációk csak e körülmények között tehetik lehetővé a szolgáltató számára, hogy felhívja e fogyasztó figyelmét a szóban forgó szerződési feltételek esetlegesen jelentős negatív gazdasági következményeinek kockázatára. Márpedig, amint bármely más, a fogyasztó kötelezettségvállalásának terjedelmére vonatkozó, a szolgáltató által közölt információnak, a számszerűsített szimulációknak is hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy e fogyasztó megértse a lehetséges árfolyamváltozásokhoz kapcsolódó, hosszú távú kockázat, és így a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatok valódi mértékét” (indokolás 73. pont).

[37] Mindezek alapján vonta le az EUB az ítélet indokolásának 74. pontjában azt a jogegységi panaszban – az összefüggésrendszer ismertetése nélkül – hivatkozott következtetést, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés esetében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének, ha a fogyasztóval közölt információk azon a feltételezésen alapulnak, hogy a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad, különösen akkor, ha a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére. Emellett az EUB az indokolás 75. pontjában rámutatott arra is, hogy az átláthatóság megítélése során jelentősége van a pénzügyi intézmény által a szerződéskötést megelőző és szerződéses dokumentumokban használt nyelvezetnek is. Ha ugyanis e dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató szöveg vagy magyarázat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés különös kockázatokkal jár, megerősítheti, hogy az átláthatóság követelménye nem teljesül.

[38] A C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélete indokolásának 74. pontjában tehát az EUB – az indokolás további elemeire is figyelemmel – lényegét tekintve arra mutatott rá, hogy a törlesztési szimulációk és más, hasonló előzetes számítások és tájékoztatók akkor megfelelőek, ha nem félrevezető tartalmúak, hanem vagy önmagukban vagy más dokumentumokkal együtt olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtanak a fogyasztó részére, amely lehetővé teszi, hogy a fogyasztó megértse az árfolyamváltozás és a fizetési kötelezettségére kiható egyéb pénzügyi tényezők konkrét működését, és így felmérje az ezekre vonatkozó szerződési feltételek által a szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentősen negatív gazdasági következményekkel járó kockázatot.

[39] Az EUB-nak ez a jogértelmezése tartalmilag, végkövetkeztetését tekintve megjelenik a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat indokolásának – a határozat elvi tartalmát rögzítő – [34] pontjában, az ott írtakhoz képest lényegi új elemet nem tartalmaz.

[40] A jogegységi panasszal támadott ítélet indokolásának [27] pontjából és a [26], [28], [29] és [30] pontok kapcsolódó megállapításaiból kitűnően a Kúria mindezeket a szempontokat megvizsgálta a felperesek részére nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének megítélése során. Erre utalnak a támadott ítélet azon megállapításai, melyek szerint a felperesek már előzetesen számításokat is tartalmazó tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról a hitelközvetítőtől, a kölcsönszerződésbe foglalt árfolyamkockázati tájékoztatás pedig kellő mélységű volt, annak alapján a felperesek felismerhették a deviza alapú kölcsönszerződéshez kapcsolódó fokozott kockázatot, az árfolyamváltozás esetlegesen súlyos gazdasági következményeit, fizetési kötelezettségük akár jelentős mértékű emelkedését, valamint hogy félrevezető tájékoztatásban nem részesültek, nem merült fel, hogy az árfolyam a szerződés teljes időtartama alatt stabil maradna.

[41] Mindezekből következően a Kúria a támadott ítéletében nem értelmezte a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban foglaltaktól eltérően a régi Ptk.-nak a főszoigálatást megállaító szerződési feltételek tisztességtelenségének megítélésére vonatkozó szabályait. A perbeli deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételei világos és érthető voltának megállaítására éppen azért került sor, mert a Kúria a referenciahatározatban meghatározottal azonos szempontrendszer alkalmazásával arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek pontos és kellő mélységű tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról, annak működéséről és az őket, a fizetési kötelezettségüket érintő esetlegesen súlyos gazdasági következményekről, a részükre adott tájékoztatás nem volt félrevezető vagy hiányos. A jogegységi panasszal támadott ítéletben tehát a Kúria nem tért el jogkérdésben a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozattól, hanem az abban foglalt jogértelmezéssel összhangban álló döntést hozott.

[42] A kifejtetttekre tekintettel a Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

[43] Ha a támadott határozatban a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban megállaított szempontrendszer alapul vételével ítélik meg a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó kikötéseinek átláthatóságát, az árfolyamkockázati tájékoztató megfeleléségét, a jogegységi hatályú határozattól jogkérdésben való eltérés nem állaítható meg.

Záró rész

[44] A felperesek jogegységi panasza nem vezetett eredményre, ezért a Bszi. 41/C. § (2) bekezdésének megfelelően alkalmazott, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. §-a alapján viselik a jelen eljárásban felmerült saját költségüket. Az alperes a jogegységi panasz eljárásban felmerült költségét a Pp. 81. § (1)-(5) bekezdéseiben foglaltak szerint nem számította fel, ezért erről a Kúriának a Pp. 82. § (3) bekezdése értelmében nem kellett rendelkeznie.

[45] Az eljárás során a felperesek személyes költségmentességben részesültek, az emiatt le nem rótt jogegységi panasz eljárási illeték a Bszi. 41/C. § (2) bekezdés i) pontja folytán alkalmazott Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[46] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2023. április 24.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Patyi András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt s.k. bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Hajnal Péter s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tánczos Rita s.k. bíró,